

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Alia quædam inferuntur circa Martyrium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

id est doli ob defectum rationis incapaces. Et certe eadem probabilitate posset quis dicere acceleratum iis fuisse sermonem, & voce Christum fuisse confessos: sicut ergo ab omnibus tanquam certum tenetur, usi linguæ caruisse, quod ab Ecclesiâ vocentur infantes, ita & usu rationis, cum ab eadem vocentur Innocentes, & simplices.

VIII. *Martyrium in multis differt à Sacramento.*

Ad argumentum itaque in fine Sectionis præcedentis propositum respondetur, in multis differre Martyrium à Sacramento; in primis enim in Sacramento omnibus requiritur ut qui ea applicat, habeat intentionem faciendi quod facit Ecclesia, & utendi re aliquâ vel ceremoniâ ad gratiam conferendam institutâ, horum autem neutrum facit tyrannus vel satelles, qui est minister Martyrii, imò licet habeat contrariam intentionem, adhuc Martyrium habebit effectum, ad quod aliud non est necessarium, quàm ut occidatur quis in odium Christi, vel veræ religionis ac Fidei. Unde ex parte applicantis nihil aliud est Martyrium quàm actio prava, atque injusta, quam tantum abest ut Deus instituat, ut etiam prohibeat, ut bene Suarez hic, Disp. 29. sect. 3. §. Unde ad tertium.

IX. *Martyrium non est signum à Deo institutum ad conferendam gratiam.*

Non est ergo Martyrium signum à Deo institutum, & licet quidem Deus in compensationem vitæ temporalis, quam amittit Martyr, conferat ei ex speciali privilegio gratiam, & æternam vitam, hoc tamen est præter omnem intentionem applicantis, & provenit ex Dei liberalitate, qui facit ex malo bonum, sicut si Deus quoties Petrus Paulum infamaret, convitiis & opprobriis peteret, bonis spoliaret, &c. in compensationem illarum injuriarum decerneret dare Paulo gratiam, nullus credo diceret mendacia illa, convitia, rapinas, & furta Petri esse Sacramenta; ergo nec erit Sacramentum, si cum occidat, licet in hujus injuræ compensationem det Deus gratiam. Sacramenta ergo sunt causa gratiæ, ut actiones Dei per suos ministros, occisio verò Martyris est actio demonis per suum ministrum, tyrannum scilicet, vel satellitem, ut optimè Belarminus de Baptismo, cap. 6. quod coincidere videtur cum eo quod docet Vasquez citatus.

X. *In sacramentis omnibus Deus est agens principale.*

Confirmatur hæc solutio: in Sacramento omnibus Deus est agens principale, sic quando Sacerdos absolvit dicitur Deus absolvere, consecrare, cum consecrat, baptizate cum baptizat, &c. unde inquit sanctus Augustinus, Petrus baptizat, Deus est qui baptizat; Paulus baptizat, Deus est qui baptizat, & sic de aliis: sed Deus non dicitur efficere martyrio; ergo longè alio modo se habet actio per hæc ab applicante, quàm actiones Sacramentorum, quæ peculiariter censentur actiones Christi, in quantum scilicet peculiari modo cum illo tanquam uno agente morali conjungitur administrans Sacramenta.

XI. *Obijc. Etiam Sacerdos ministrans Sacramentum, interdum peccat.*

Dices: Subinde contingit actionem qua minister conficit Sacramentum, esse peccaminosam; ergo quod applicans Martyrium peccet, nihil obitare videtur, quo minus Martyrium sit Sacramentum. Nego consequentiam; quantumcumque enim Sacerdos absolvens, vel consecrans peccet, dicitur tamen Christus tunc consecrare & absolvere, non tamen dicitur applicare Martyrium. Christus ergo in tantum dicitur concurrere cum ministro Sacramentorum, in quantum minister habet generalem intentionem faciendi quod facit vel intendit Christus, & Ecclesia, in quantum verò intentionem suam detorquet ad pravam aliquem finem, id ut privata persona facit, non ut minister Christi.

Hinc infero cum Patre Suarez citato, posse esse questionem de nomine, utrum Martyrium conferat gratiam ex opere operato; si enim per conferre hoc modo gratiam intelligatur opus ipsum Martyrii dare gratiam, ut veram & propriam causam illius; sic, inquit ille, negari potest Martyrium conferre gratiam ex opere operato: si verò per conferre hoc modo gratiam nil intelligatur aliud, quàm posito opere illo tanquam conditione, Deum ex speciali privilegio ultra omne meritum, vel etiam absque eo infundere homini illi gratiam, sic admitti potest ille loquendi modus. Quoad verò ut in rebus physicis, ita & in moralibus dari possit aliquid per modum causæ, & aliud per modum conditionis, postea ostendemus.

SECTIO QUINTA.

Alia quedam inferuntur circa Martyrium.

QUÆRES primò: Utrum hoc privilegium conferendi gratiam, modo Sectione præcedente assignato, concessum iis fuerit, qui ante Christi adventum Martyrium subierunt. Probabilior videtur pars affirmativa; ita Suarez hic Disp. 29. sect. 3. ad tertium, Henriquez libro secundo de Baptismo, cap. 36. num. 2. & alii, videturque sententia sancti Gregorii Nazianzeni Orat. de Machab. ubi circa finem sic loquitur: Hoc denique Martyrii (facinus) victimis illis, quæ postea pro Christo case sunt, nequaquam minorem laudem gloriamq. promeretur. Ratio est: ideo enim, ut ex Patribus colligitur, martyrio privilegium conferendi gratiam à Deo est concessum, quia est vera & perfecta conformatio & configuratio cum morte Christi, quamvis non actu positâ, à Deo tamen prævisâ, quod ut in aliis multis, ita & in hoc sufficit ad movendum Deum, ut hoc Martyrio, etiam ante Christi mortem impertiret.

Dices: Hoc Martyrii privilegium fundatur in illis Christi verbis Matthæi c. 10. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo; hoc autem non nisi post adventum Christi promulgatum est, cum ejus promulgatio ab ipso Christo proveniret, usos autem privilegii nemini ante ejus promulgationem conceditur. Respondetur, hoc Martyrii privilegium, non pro omni tempore in illo Christo dicto fundatum fuisse, sed in conformitate illâ cum morte & passione Christi, numero præcedente explicato. Convenientissimum verò fuit, ut Christus hoc Martyrii privilegium in lege Evangelicâ per expressam promissionem omnibus qui ejus fidem amplexuri erant, promulgaret, ut potè qui videbat tot mortem pro eo subituros, ut hoc pacto animos iis adderet ad acerbissima illa supplicia perferenda.

Quæres secundò: Quænam dispositio requiratur ad Martyrium. Quoad parvulos non utentes ratione, certum est nullam requiri, cum nullius actus interni liberi sint capaces, sed sufficit eos propter Christum occidi. Unde ulterius existimo infantes, qui in utero matris propter Christum interficiuntur, Martyrii fructum non minus consequi, quàm eos, qui extra uterum maculantur: ita Scotus, Gabriel, Paludanus, Scotus, Sylvester, Toletus lib. 2. c. 22. Vasquez Disp. 1. 153. cap. 7. & alii: quamvis non desint qui sentiant contrarium. Quod si objicias, infantem in utero Matris non posse

XII. *Dicitur posse Martyrium conferre gratiam ex opere operato.*

I. *Utrum Martyrium conferat gratiam ante adventum Christi.*

II. *Obijc. hoc privilegium fundatur in promissione Christi, ergo non potest esse ante adventum Christi.*

III. *Quænam ad Martyrium requiratur dispositio.*

posse consequi Baptismum ergo nec Martyrium; negatur consequentia, disparitas est manifesta, ad Baptismum namque requiritur, ut infans abluatur, quod, dum est in utero materno, fieri non potest, at verò exiēs in utero matris potest occidi, quod, & nihil aliud requiritur ad Martyrium, si fiat propter Christum. Infantes verò qui olim post circumcissionem in odium Christi occisi sunt, plus gratiæ consecuti sunt, quam ii qui circumcisi non erant, cum per Martyrium aucta sit gratia quam acceperant in circumcissione; sicut & modo infans occisus post baptismum, majorem gratiam haberet, quam qui occideretur ante baptismum, cum is acciperet gratiam baptismi luminis & sanguinis.

III.

Qua dispositio in adultis ad Martyrium palmam obtinendam sit necessaria.

In adultis verò pro dispositione ad Martyrium requiritur Vasquez hic, Disp. 153. cap. 3. charitatem perfectam, & si in peccato mortali sint, Contritionem. Verius tamen est quod docet Suarez hic, Disp. 29. sect. 1. Bellarminus citatus, Lessius l. 3. de Jure & Justitiā, c. 1. n. 45. Tannerus, Coninck, Valentia, P. Præpositus q. 8. art. 2. dub. 8. & alii passim, non requiri in peccatore nisi attritionem. Ratio est, Patres quippe affirmant Martyrium suo modo habere vim delendi peccata, & in hoc illud æquant baptismum, ut supra vidimus, ergo non requirit contritionem: sic enim non per se, sed per contritionem censeretur delere peccata, contritio siquidem, & amor Dei supra omnia sine Sacramento vel Martyrio tollit peccata.

V.

Martyrium in parvulis tollit originale, ergo habituale in adultis, postea attritione.

Secundò probatur: Martyrium enim in parvulis habet hunc effectum, sicut baptismus; quidni ergo in adultis, hoc namque privilegium non est datum ætati, sed causæ, ut bene Præpositus n. 33. Tertio Martyrium secundum omnes tollit omnem reatum penæ, unde Ecclesia nunquam orat pro Martyribus, imo Innocentius tertius capitulo, Cum Marthe de celebratione Missarum, §. Tertio loco, dicit: *Injuriam facit Martyri qui orat pro Martyre*; ergo censeretur debitum penæ per Martyrium aufertur, ergo & tollit culpam, cum Patres eodem modo loquantur de unâ ac de alterâ. Quando verò Concilium Tridentinum in proemio Sessionis septimæ dicit omnem veram justitiam, vel incipere, vel cœptam augeri, vel amissam reparari per Sacramenta, nempe ex opere operato, solum loquitur de mediis ordinariis.

VI.

Cæcis peccati mortalis tenetur sustine Martyrium, conari elucere actum contritionis.

Addit tamen Suarez, quem sequitur Lessius, Coninck, Præpositus, & alii, si quis instante Martyrio sit sibi conscius peccati mortalis, teneri conari elucere actum contritionis, sicut & baptizari, si baptizatus non sit, confiteri si possit; hæc enim sunt ordinaria ad salutem media, quæ proinde non sunt in illo articulo omittenda: qua de causâ communiter docent Theologi, teneri parentes filios suos Martyrio statim post afficiendos baptizare, si possint. Deinde lege charitatis propriæ tenetur quis uti mediis omnino securis, qualis est contritio, ad quam etiam cum quis potest confiteri, tenent aliqui obligari hominem in articulo mortis, cum tamen longè certius sit attritionem sufficere cum Sacramento, quam cum Martyrio.

VII.

In somnis etiam occisus potest esse Martyr.

Si ergo quis, etiam in somnis occidatur in odium Christi aut veræ religionis & Fidei, aut alicujus virtutis ex motivo supernaturali, consequitur palmam Martyrii, ad quam in justo probabile est non requiri aliud quam consensum habitualem moriendi potius, quam virtutem & justitiam deferendi, qui in omnibus justis reperitur. In peccatore requiritur & sufficit retractatio peccati, saltem per attritionem.

Quæres tertio: quo tempore conferatur gratia in Martyrio? Caietanus 2. 2. quæst. 124. art. 2. in solutione ad quartum dicit conferri in ipsâ morte, seu in primo instanti, quo anima est deunita corpore, & homo jam non est. Sed contra primò: Quia sic contingere posset frequenter, ut qui in viâ nunquam fuit in gratiâ, moretur in gloriâ. Secundò: qui nunquam habuissent fidem pertingerent ad beatitudinem, multi verbî gratiâ parvuli nunquam baptizati, pro Christo tamen occisi.

VIII.

Quo tempore gratia conferatur in Martyrio.

Dicendum ergo cum Suarez disp. 29. sect. 3. sine, Coninck quæst. 66. art. 12. dub. 3. & aliis, si homo desinat extrinsecè, & per primum non esse, seu in instanti, dari gratiam in aliquo instanti paulo ante mortem, quando jam naturaliter non potest non solum diu vivere, sed nec ullo sensu uti, tunc enim moraliter censetur Martyrium consummasse, & esse mortuus, cum non amplius vivat vitâ hominis, sed tantum plantæ. Quòd si Deus hominem illum miraculosè servaret, tunc spectaret ad divinam providentiam illum ita gubernare, & confirmare in gratiâ, ut amplius eam non amitteret, tum quia hoc valde consentaneum est dignitati Martyrii, tum divinâ bonitate dignius, ut hominem, quem ille solus miraculosè à paradisi janua revocat, in acquisito beatitudinis jure semper conservet. Et quoad hoc eadem est difficultas de Martyre, quem Deus post mortem ad vitam revocaret. Addit P. Præpositus n. 35. si sæpius quis vel mortem pro Christo passus suscitaretur, vel morti proximus miraculosè ab eâ eriperetur, posse eum sæpius esse Martyrem, & frequenter Martyrii gratiam obtinere.

IX.

Datur gratia in Martyrio paulo ante mortem.

Quæres quartò: Utrum bonus latro, qui Christum in Cruce confessus est, fuerit consecutus Martyrium? Communis sententia est eum propriè Martyrem non fuisse, quamvis S. Augustinus lib. 1. de animâ cap. 9. eum Martyrem appellet. Ratio autem est, ille enim non propter Christum, sed ob culpas à se commissas mortem subiit, non autem penam, sed causâ facit Martyrem. Quare idem S. Augustinus lib. 4. de Baptismo, cap. 22. negat eum fuisse Martyrem. Non ergo ratione Martyrii, sed contritionis gratiam, & peccatorum remissionem obtinuit: quo sensu accipiendum est dictum illud Auctoris de Cœnâ Domini apud Sanctum Cyprianum: *Latrocinium damnationem meruerat, & supplicium, sed cor contritum mutavit in Martyrium*, dando scilicet gratiam, quæ per Martyrium dari solet. Suppares Martyribus, inquit Pater Tannerus, sunt qui, dum infectis peste ministrarent, eadem contagione, ex hoc charitatis officio correpti, mortem oppeterent: qui proinde olim pro Martyribus culti sunt, ut ex Romano Martyrologio 28. Februarii constat.

X.

Utrum Latro Christum in Cruce confessus, fuerit Martyr.

Quæres quintò: Utrum ii, qui in bello pro Fide pugnantes occiduntur, inter Martyres sint recensendi? Respondetur, eos propriè Martyres non esse, neque enim ut Christiani, sed ut milites ab hostibus victi, moriuntur. Ut ergo quis propriè Martyrio afficiatur non debet tyranno resistere, sed quietè permittere se occidi exemplo Christi, qui cum pateretur non comminabatur, sed tanquam ovis coram tondente se obmittit, Christi autem passio Martyrii fuit exemplar. Quare cum Phocas Imperator eos, qui hoc modo in bello mortem oppeterant, inter Martyres ascribi vellet, resisterunt illi Orientis Episcopi, ut refert

XI.

Qui pro fide pugnantes occiduntur in bello, utrum censendi sint Martyres?

refert Baronius in Martyrologio, decimâ nonâ die Aprilis.

Tandem veriùs esse existimat Vasquez, disputatione 153. num. 66. ut quis Martyrii dignitatem obtineat, ex parte causâ sufficere ob quam-

cumque virtutem defendendam eum occidi; quod facilius admitti potest, si ex motivo supernaturali id ille acceptet, & aliquâ ratione ad Deum referat. Ratio autem est, nam hic verè patitur propter justitiam.

DISPUTATIO SEXAGESIMA TERTIA.

De materiâ & formâ Sacramentorum.

- I. **VPLICITER** disputare possumus de formâ Sacramentorum; vel enim sermo esse potest de institutione divinâ, respectu cuius tam res, quàm verba seu complexum ex utrisque est subjectum, seu substratum, vel sermo esse potest de verbis ipsis, quæ respectu rerum censentur forma, de quâ simul cum materiâ agemus sectionibus sequentibus.
- II. Circa significationem verò notandum primò, licet de facto res, quæ assumuntur ad Sacramenta constituenda, habeant naturalem quandam similitudinem cum effectu Sacramenti, ut absolutio cum emundatione à peccato, & sic de cæteris, potuisset tamen Deus in signum practicum effectus sacramentalis aliquid aliud assumere, quod nullam haberet naturalem cum effectu illo proportionem, imò quod quoad apparentiam externam esset contrarium, quod etiam de verbis verum est: unde si Deus pro formâ absolutionis institueret hæc verba: Ego te ligo, vel stringo, & per illa stabiliter conferreret gratiam, quis negaret verba illa esse signa gratiæ, sicut in naturalibus, tunc aliquid est signum alterius; quando ut plurimum cum eo connectitur, ut fumus est signum ignis, vestigium animalis, &c.
- III. Notandum secundo, etsi verba in Sacramentis adhiberi solita, & vocantur formæ Sacramentorum, significant, saltem pleraque exprima suâ institutione, quam habent ab hominibus, effectum Sacramenti, ut tamen illum verè significant, requiri institutionem divinam, alioqui erunt falsa: Institutio tamen Dei non reddit veras propositiones illas, verborum significationem mutando, sed objectum per illa significatum ponendo, cui hæc ratione propositiones conformantur, alioqui
futuræ